

**Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка**

Кафедра німецької філології та методики навчання німецької мови

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри

 Микола КЕБАЛО
«29» серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДРУГА ІНОЗЕМНА МОВА (НІМЕЦЬКА)

Рівень вищої освіти	<u>другий (магістерський)</u>
Галузь знань	<u>В Культура, мистецтво та гуманітарні науки</u> (шифр і назва галузі знань)
Спеціальність	<u>B11.041 Філологія. Германські мови та літератури</u> <u>(переклад включно), перша - англійська</u> (код і найменування спеціальності)
Освітня програма	<u>Англійсько-український переклад</u> (найменування освітньої програми)
Мова навчання	<u>німецька</u>

2025 – 2026 навчальний рік

Робоча програма з «Другої іноземної мови (німецької)» для студентів освітньої програми «Англійсько-український переклад» спеціальності В11.041 Філологія. Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська, галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки.

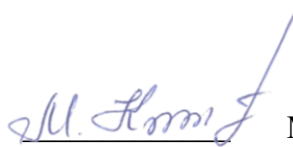
Розробники:

Н. В. Слободян – доктор філософії з філології, доцент кафедри німецької філології та методики навчання німецької мови Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри німецької філології та методики навчання німецької мови

Протокол №1 від «29» серпня 2025 року

Завідувач кафедри німецької філології
та методики навчання німецької мови

Микола КЕБАЛО

1. Опис навчальної дисципліни

1	Освітня програма	Англійсько-український переклад	
2	Спеціальність	В11.041 Філологія. Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська	
3	Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки	
4	Ступінь вищої освіти	другий (магістерський)	
5	Статус дисципліни	Обов'язкова	
6	Мова навчання	німецька	
7	Курс	1	
8	Семестр	1	
9	Кількість змістових модулів	2	
10	Форма підсумкового контролю	залік	
11	ІНДЗ	-	
11	Обсяг дисципліни в кредитах ECTS	4 кредити	
12	Загальна кількість годин	120	
13	Аудиторні заняття (год.)	Денна форма – 64	Заочна форма – 16
14	Лекції (год.)	Денна форма –	Заочна форма –
15	Семінарські заняття (год.)	Денна форма – 64	Заочна форма – 16
16	Самостійна робота студента (год.)	Денна форма – 56	Заочна форма – 104

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 53 % до 47 %

для заочної форми навчання – 13 % до 87 %

2. Мета навчальної дисципліни

Метою курсу «Друга іноземна мова (німецька)» є формування у студентів іншомовної комунікативної компетентності, необхідної для ефективного використання німецької мови в усному та писемному спілкуванні в побутовій, навчальній, соціокультурній і професійній сферах.

Курс спрямований на формування та розвиток фонетичних, лексичних і граматичних навичок, удосконалення вмінь аудіювання, читання, говоріння та письма, а також здатності застосовувати набуті мовні знання в різних комунікативних ситуаціях. Особлива увага приділяється розширенню активного й пасивного словникового запасу, засвоєнню граматичних структур німецької мови, розвитку навичок діалогічного та монологічного мовлення, розумінню автентичних усних і письмових текстів, створенню власних висловлювань відповідно до комунікативної ситуації, а також формуванню соціокультурної та міжкультурної компетентностей. Курс передбачає використання автентичних навчальних матеріалів, сучасних цифрових ресурсів та інтерактивних методів навчання, що сприяють практичному оволодінню німецькою мовою та готовності використовувати її в реальних ситуаціях спілкування.

Вивчення навчальної дисципліни «Друга іноземна мова (німецька)» передбачає забезпечення досягнення здобувачами таких **компетентностей**:

ЗК 2. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 4. Уміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми.

ЗК 5. Здатність працювати в команді і автономно.

ЗК 6. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ФК 3. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

ФК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

ФК 8. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

ФК 10. Знання системи мови, правил її функціонування в іншомовній комунікації, що дозволяють оперувати мовними засобами для цілей спілкування.

ФК 11. Здатність застосовувати лінгвокреативне мислення для реалізації комунікативних і перекладацьких стратегій у нестандартних ситуаціях міжкультурної взаємодії

3. Результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни «Друга іноземна мова (німецька)» забезпечує досягнення здобувачами таких результатів навчання:

ПРН 1. Оцінювати власну навчальну та науково- професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН 2. Упевнено володіти державною та іноземними мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземними мовами.

ПРН 3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПРН 4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПРН 5. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.

ПРН 6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПРН 9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПРН 10. Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).

ПРН 12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПРН 13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцем, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПРН 14. Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.

ПРН 15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

4. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни «Друга іноземна мова (німецька)» ґрунтується на загальних мовних і комунікативних компетентностях, сформованих здобувачами освіти під час попереднього навчання, а також на знаннях і вміннях, набутих у процесі опанування першої іноземної мови.

Здобувачі повинні володіти базовими знаннями про систему та структуру мови, основні мовні одиниці й граматичні категорії, мати сформовані навички роботи з іншомовними текстами та розуміти основні принципи іншомовної комунікації. Передумовою успішного опанування дисципліни є здатність сприймати, аналізувати й засвоювати новий лексичний і граматичний матеріал, працювати з навчальною та довідковою літературою, словниками, електронними лінгвістичними ресурсами й сучасними цифровими засобами навчання. Важливими є також готовність до систематичної самостійної роботи, розвитку навичок аудіювання, читання, говоріння та письма німецькою мовою, а також поступового формування іншомовної комунікативної та міжкультурної компетентностей.

5. Програма навчальної дисципліни

5.1. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. SPRACHEN LERNEN.

ТЕМА 1. Über Erfahrungen und Strategien beim Sprachenlernen berichten. Tipps zum Sprachenlernen geben. Über die physischen Vorgänge beim Sprachenlernen und Lerntypen diskutieren. Sich über Weiterbildungsangebote in Anzeigen und schriftlich informieren.

ТЕМА 2. Über lebenslanges Lernen sprechen. Über die Schulzeit berichten. Über Noten und Leistungsbeurteilung diskutieren.

Змістовий модуль 2. VERKEHR UND MOBILITÄT.

ТЕМА 3. Verkehrsmittel, täglicher Verkehr und Verkehrsprobleme. Autos und Autofahren. Verkehrsdurchsagen verstehen.

ТЕМА 4. Sich über verschiedene Verkehrs- und Reisesituationen verständigen. Über den Urlaub berichten. Wünsche und Probleme im Urlaub. Ein Beschwerdebrief über den Urlaub.

5.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекції	практичні заняття	самостійна робота		лекції	практичні заняття	самостійна робота
Змістовий модуль 1. SPRACHEN LERNEN.								
Тема 1. Über Erfahrungen und Strategien beim	30	-	16	14	30	-	4	26

Sprachenlernen berichten.								
Тема 2. Über lebenslanges Lernen sprechen.	30	-	16	14	30	-	4	26
Разом за змістовим модулем 1	60	-	32	28	60	-	8	52
Змістовий модуль 2. VERKEHR UND MOBILITÄT								
Тема 3. Verkehrsmittel, täglicher Verkehr und Verkehrsprobleme.	30	-	16	14	30	-	4	26
Тема 4. Sich über verschiedene Verkehrs- und Reisesituationen verständigen.	30	-	16	14	30	-	4	26
Разом за змістовим модулем 2	60	-	32	28	60	-	8	52
Всього годин	120	-	64	56	120	-	16	104

5.3. Теми практичних занять

№ п/п	Тема	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 1. Über Erfahrungen und Strategien beim Sprachenlernen berichten. Tipps zum Sprachenlernen geben. Über die physischen Vorgänge beim Sprachenlernen und Lerntypen diskutieren. Sich über Weiterbildungsangebote in Anzeigen und schriftlich informieren.	16	4
2.	Тема 2. Über lebenslanges Lernen sprechen. Über die Schulzeit berichten. Über Noten und Leistungsbeurteilung diskutieren.	16	4
3.	Тема 3. Verkehrsmittel, täglicher Verkehr und Verkehrsprobleme. Autos und Autofahren. Verkehrsdurchsagen verstehen.	16	4
4.	Тема 4. Sich über verschiedene Verkehrs- und Reisesituationen verständigen. Über den Urlaub berichten. Wünsche und Probleme im Urlaub. Ein Beschwerdebrief über den Urlaub.	16	4
	Загальна кількість годин	64	16

5.4. Самостійна робота

№ п/п	Тема	Денна форма	Заочна форма
1.	Wiederholung und Vertiefung des thematischen Wortschatzes zum Thema „Sprachenlernen“; Erstellen einer persönlichen Wortliste mit Beispielsätzen.	2	2
2.	Recherche zu verschiedenen Strategien und Methoden des Sprachenlernens; Zusammenfassung der wichtigsten Informationen.	2	4
3.	Vergleich verschiedener Lerntypen; Beschreibung des eigenen Lerntyps und Begründung der eigenen Lernpräferenzen.	2	4
4.	Verfassen von mindestens zehn praktischen Tipps zum erfolgreichen Sprachenlernen.	2	2
5.	Grammatikübungen zur Wiederholung und Festigung der relevanten	2	4

	grammatischen Strukturen.		
6.	Lesen eines deutschsprachigen Textes zum Thema Sprachenlernen und Beantwortung von Verständnisfragen.	2	2
7.	Recherche nach deutschsprachigen Weiterbildungsangeboten; Auswahl eines Angebots und Zusammenfassung der wichtigsten Informationen.	2	4
8.	Vorbereitung eines kurzen mündlichen Berichts über eigene Erfahrungen beim Sprachenlernen und persönliche Lernstrategien.	0	4
9.	Wiederholung und Vertiefung des Wortschatzes zum Thema „Schule, Bildung und Lernen“; Erstellen eines thematischen Glossars.	2	4
10.	Lesen eines deutschsprachigen Textes über das deutsche Bildungssystem und schriftliche Beantwortung der Verständnisfragen.	2	4
11.	Recherche zum deutschen Schulsystem und Zusammenfassung der wichtigsten Informationen.	2	4
12.	Vergleich des deutschen und ukrainischen Bildungssystems; Erstellung einer Vergleichstabelle.	2	4
13.	Grammatikübungen zur Wiederholung der Vergangenheitsformen und deren Anwendung bei der Beschreibung der eigenen Schulzeit.	2	4
14.	Schriftlicher Bericht über die eigene Schulzeit unter Verwendung des thematischen Wortschatzes und der entsprechenden grammatischen Strukturen.	2	2
15.	Analyse verschiedener Formen der Leistungsbeurteilung und Formulierung der eigenen Meinung zu Noten und Bewertungssystemen.	2	4
16.	Wiederholung und Vertiefung des Wortschatzes zum Thema „Verkehr und Verkehrsmittel“; Erstellen eines thematischen Glossars.	2	4
17.	Erarbeitung und Festigung von Redemitteln zur Beschreibung von Verkehrsproblemen und Verkehrssituationen.	2	4
18.	Lesen eines deutschsprachigen Textes über Verkehr und Verkehrsprobleme und Beantwortung der Verständnisfragen.	2	2
19.	Recherche zu aktuellen Verkehrsproblemen in einer deutschsprachigen Stadt; Zusammenfassung der wichtigsten Informationen.	2	4
20.	Grammatikübungen zur Verwendung von Präpositionen und Wechselprepositionen im Kontext von Verkehr und Bewegung.	2	4
21.	Hörübungen: Verkehrsdurchsagen anhören, wichtige Informationen notieren und Fragen zum Inhalt beantworten.	2	4
22.	Schriftliche Beschreibung eines typischen Verkehrsproblems und Formulierung möglicher Lösungen.	2	4
23.	Wiederholung und Vertiefung des Wortschatzes zum Thema „Reisen und Urlaub“; Erstellen eines thematischen Glossars.	2	4
24.	Erarbeitung und Festigung von Redemitteln für typische Reisesituationen: am Bahnhof, im Hotel, am Flughafen und im Reisebüro.	2	4
25.	Lesen und Analyse eines deutschsprachigen Textes über Urlaubserfahrungen und Beantwortung der Verständnisfragen.	2	2
26.	Grammatikübungen zur Wiederholung und Anwendung des Präteritums und Perfekts beim Berichten über vergangene Reisen.	2	4
27.	Verfassen eines schriftlichen Berichts über einen Urlaub oder eine	2	2

	imaginäre Reise.		
28.	Analyse eines Musters für einen formellen Beschwerdebrief und Erarbeitung typischer Redemittel für Beschwerden.	2	4
29.	Verfassen eines Beschwerdebriefs über eine Reise, ein Hotel oder eine touristische Dienstleistung.	2	4
30.	Vorbereitung eines kurzen mündlichen Dialogs zu einer problematischen Reisesituation und Entwicklung einer passenden Lösung.	0	2
	Загальна кількість годин	56	104

6. Форми та методи навчання

Форми навчання:

- практичні заняття;
- самостійна робота здобувачів освіти;
- індивідуальні консультації;
- виконання індивідуальних, парних і групових навчальних завдань;
- виконання творчих та навчальних проєктів німецькою мовою.

Методи навчання:

- **словесні** (пояснення лексичного та граматичного матеріалу, бесіда, дискусія, коментування, робота з текстом, моделювання комунікативних ситуацій);
- **наочні** (використання презентацій, таблиць, схем, ілюстративних матеріалів, автентичних аудіо- та відеоматеріалів, електронних освітніх ресурсів);
- **практичні** (виконання лексичних і граматичних вправ, вправ на розвиток навичок читання, аудіювання, письма та усного мовлення, складання діалогів і монологічних висловлювань, написання особистих і формальних повідомлень, виконання ситуативних комунікативних завдань);
- **комунікативні** (рольові ігри, діалоги, полілоги, моделювання ситуацій повсякденного та професійного спілкування, обговорення актуальних тем, висловлення й аргументація власної думки німецькою мовою);
- **інтерактивні** (робота в парах і малих групах, дискусії, мозковий штурм, взаємооцінювання, мовні ігри, спільне виконання комунікативних завдань);
- **проєктні** (підготовка індивідуальних і групових проєктів, презентацій та повідомлень німецькою мовою, пошук і систематизація інформації з німецькомовних джерел);
- **цифрові** (використання електронних словників, навчальних платформ, інтерактивних вправ, мультимедійних ресурсів та інструментів штучного інтелекту для вдосконалення лексичних, граматичних і комунікативних навичок);
- **дослідницькі** (самостійний пошук та опрацювання інформації німецькою мовою, робота з автентичними джерелами, порівняння мовних і культурних явищ, підготовка тематичних повідомлень і презентацій).

Вивчення навчальної дисципліни «Друга іноземна мова (німецька)» сприяє формуванню та розвитку у здобувачів освіти комплексу м'яких навичок, необхідних для ефективної іншомовної комунікації, навчальної та майбутньої професійної діяльності:

- **комунікативних навичок** – через участь у діалогах, дискусіях, рольових іграх, моделювання ситуацій іншомовного спілкування, підготовку усних повідомлень і презентацій німецькою мовою;
- **критичного мислення** – шляхом аналізу прочитаних і прослуханих текстів, формулювання та аргументації власної позиції, зіставлення різних поглядів та критичного оцінювання інформації з різних джерел;
- **аналітичного мислення** – через аналіз лексичних, граматичних і комунікативних явищ німецької мови, встановлення мовних закономірностей, систематизацію та узагальнення навчального матеріалу;

- **уміння працювати в команді** – під час виконання парних і групових завдань, підготовки спільних проєктів і презентацій, участі в дискусіях та взаємооцінюванні результатів навчальної діяльності;
- **міжкультурної компетентності** – через ознайомлення з культурою, традиціями, суспільним життям і мовленнєвим етикетом німецькомовних країн, розвиток толерантності та здатності ефективно взаємодіяти в міжкультурному середовищі;
- **цифрової компетентності** – завдяки використанню електронних словників, мультимедійних навчальних матеріалів, онлайн-платформ, цифрових освітніх ресурсів та інструментів штучного інтелекту для вивчення німецької мови;
- **самоорганізації та автономності навчання** – шляхом планування самостійної роботи, систематичного опрацювання лексичного й граматичного матеріалу, виконання індивідуальних завдань, самоконтролю та рефлексії власних навчальних результатів;
- **креативності** – через створення власних усних і письмових висловлювань, виконання творчих комунікативних завдань, підготовку презентацій, діалогів, рольових ігор та навчальних проєктів;
- **адаптивності та готовності до навчання впродовж життя** – через формування здатності самостійно вдосконалювати рівень володіння німецькою мовою, використовувати сучасні освітні технології та застосовувати набуті мовні й комунікативні компетентності в нових навчальних, професійних і життєвих ситуаціях;
- **академічної доброчесності та відповідального використання цифрових технологій** – через дотримання принципів самостійності виконання навчальних завдань, коректне використання інформаційних джерел, електронних ресурсів та інструментів штучного інтелекту.

7. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Друга іноземна мова (німецька)» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

– поточне опитування, до якого належить усна комунікація, заснована на взаємодії «питання-відповідь»; діалоги, численні різновиди усних вправ; навчальна дискусія; диспут; робота в групах; виконання ситуативних завдань.

8. Форми контролю

У процесі вивчення дисципліни «Друга іноземна мова (німецька)» використовуються наступні форми контролю:

- поточний контроль здійснюється у формі оцінювання результатів навчальної діяльності студентів на практичних заняттях та виконання ними завдань самостійної роботи;
- модульний контроль застосовується після вивчення логічно завершеної частини навчальної дисципліни, оцінка модульного контролю складається з балів, накопичених упродовж вивчення змістового модуля;
- підсумковий контроль проводиться у формі заліку.

9. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Критерії оцінювання на практичних заняттях:

За роботу на практичних заняттях студент може отримати максимум **5 балів** відповідно до таких критеріїв:

1. Підготовленість до заняття (**1 бал**)
2. Активна участь у занятті (**1 бал**)

Студент бере участь у дискусії, виконує вправи, ставить питання, проявляє ініціативність і зацікавленість.

3. Якість виконання практичних завдань (**1 бал**)

Завдання виконано точно, логічно, з дотриманням інструкцій та вимог до формату роботи.

4. Мовна грамотність та стиль викладення (1 бал)

Висловлювання студента усно чи письмово є коректними з точки зору лексики, граматики, стилю.

5. Дотримання академічної доброчесності та термінів (1 бал)

Завдання виконано самостійно, без плагіату, в межах визначеного часу.

Розподіл балів, які отримують студенти

Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Загальний бал
T 1	T 2	T 3	T 4	
25	25	25	25	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Шкала оцінювання: національна та ECTS			
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
65-74	D		
60-64	E	задовільно	
35-59	F _x	незадовільно	не зараховано
0-34	F		

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: Практичні завдання, контрольні роботи, презентації та ІНДЗ виконуються самостійно з дотриманням принципів академічної доброчесності. У разі використання інформаційних джерел необхідно коректно посилатися на них. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише з навчальною метою під час занять.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу.

10. Політика використання ІІІ в межах навчальної дисципліни

Використання інструментів штучного інтелекту розглядається як допоміжний засіб у процесі вивчення німецької мови та розвитку іншомовної комунікативної компетентності. У межах дисципліни здобувачі освіти опановують принципи етичного, критичного й відповідального використання генеративного ІІІ та інших цифрових технологій для вдосконалення мовних навичок, самостійної роботи та опрацювання навчального матеріалу.

Інструменти ІІІ можуть використовуватися для:

- пояснення лексичних і граматичних явищ німецької мови;
- добору прикладів уживання лексичних одиниць і граматичних конструкцій;
- створення додаткових вправ для закріплення лексичного та граматичного матеріалу;
- перевірки й удосконалення письмових висловлювань;
- тренування навичок діалогічного та монологічного мовлення;
- моделювання комунікативних ситуацій німецькою мовою;
- роботи з автентичними іншомовними текстами та їх аналізу;
- розширення словникового запасу, створення тематичних словників і глосаріїв;
- підготовки до практичних занять, самостійної роботи та поточного контролю;

- розвитку навичок аудіювання, читання, говоріння та письма.

Водночас застосування ІІІ не повинно підміняти самостійну мовленнєву діяльність здобувача освіти. Студенти повинні самостійно виконувати навчальні завдання, формувати усні й письмові висловлювання німецькою мовою, застосовувати вивчені лексичні та граматичні засоби, а також критично оцінювати результати, отримані за допомогою ІІІ. Інформація та мовні конструкції, запропоновані інструментами штучного інтелекту, мають перевірятися щодо правильності, відповідності контексту, нормам німецької мови та конкретній комунікативній ситуації.

Під час виконання практичних, індивідуальних і самостійних завдань здобувачі освіти несуть персональну відповідальність за академічну доброчесність, достовірність і якість поданих робіт. У разі використання інструментів ІІІ вони повинні, за вимогою викладача, повідомити про факт їхнього використання, зазначити мету застосування та бути готовими пояснити використану лексику, граматичні конструкції й зміст поданої роботи, а також продемонструвати самостійне володіння відповідним навчальним матеріалом.

Не допускається використання інструментів ІІІ під час підсумкових і поточних контрольних заходів, якщо це суперечить умовам їхнього проведення, вимогам викладача або порушує принципи академічної доброчесності.

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. **Мультимедійний проєктор, ноутбук або персональний комп'ютер** – для демонстрації презентацій, навчальних відео- та аудіоматеріалів, виконання інтерактивних завдань і візуалізації навчального контенту.
2. **Платформи для організації освітнього процесу та дистанційного навчання** (Moodle, Google Meet, Zoom) – для розміщення навчальних матеріалів, організації синхронної та асинхронної взаємодії, виконання й перевірки навчальних завдань.
3. **Електронні словники та лінгвістичні довідкові ресурси** (Duden, DWDS, PONS, Langenscheidt, dict.cc, Linguee, Reverso Context) – для роботи з лексикою, перевірки значень і особливостей уживання слів, вимови, граматичних форм та сталих словосполучень німецької мови.
4. **Цифрові освітні платформи та інтерактивні ресурси для вивчення німецької мови** (Deutsche Welle, Goethe-Institut, LearningApps, Quizlet, Wordwall та ін.) – для розвитку лексичних і граматичних навичок, аудіювання, читання, говоріння та письма, а також організації самостійної роботи здобувачів освіти.
5. **Системи машинного перекладу та інструменти штучного інтелекту** (DeepL, Google Translate, ChatGPT, Microsoft Copilot, Google Gemini тощо) – для роботи з лексичним і граматичним матеріалом, аналізу мовних явищ, створення додаткових навчальних вправ, моделювання комунікативних ситуацій, перевірки та вдосконалення письмових висловлювань і розвитку навичок самостійного вивчення німецької мови відповідно до політики університету щодо використання ІІІ.

12. Рекомендована література

Основна

1. Buscha Anne, Szilvia Szvita Begegnungen. Deutsch als Fremdsprache. Integriertes Kurs- und Arbeitsbuch. Sprachniveau B1. Leipzig: Schubert-Verlag, 2012. 137 S.
2. Koithan U., Schmitz H., Sieber T., Sonntag R. Aspekte neu. Mittelstufe Deutsch. Lehrbuch C1. Stuttgart: Ernst Klett Sprachen, 2017. 200 S.
3. Koithan U., Schmitz H., Sieber T., Sonntag R. Aspekte neu. Mittelstufe Deutsch. Arbeitsbuch C1. Stuttgart: Ernst Klett Sprachen, 2017. 184 S.
4. Vitamin. de. Journal für junge Deutschlerner. Deutschland aktuell. Lesetexte für Deutsch als Fremdsprache.

5. Бориско Н., Каспар, Хене Хільтрауд, Бондаренко Е.: навч-метод. комплекс DU 3 : підручник для студ. вищ. навч. закладів. Вінниця: Нова Книга, 2013. 200 с.
6. Деркевич Н.А. Das Äußere und die Charakterzüge des Menschen: навчальний посібник з практики німецької мови. Тернопіль: ТНПУ, 2010. 119 с.
7. Рокіцька Н.В., Деркевич Н.А. Übung macht den Meister (Das Verb). Тернопіль: Вид-во ТНПУ. 103 с.

Допоміжна:

1. Borisko N. *Curriculum für den sprachpraktischen Deutschunterricht an pädagogischen Fakultäten und pädagogischen Hochschulen*. К. : Ленвіт, 2004. 256 с.
2. *Campus Deutsch. Präsentieren und diskutieren. Deutsch als Fremdsprache B2–C1*. München : Hueber Verlag, 2018. 87 S.
3. Baier G., Dittrich R. *Prüfungstraining. Goethe-Zertifikat B2*. Berlin : Cornelsen, 2016. 200 S.
4. Koithan U., Mayr-Sieber T., Schmitz H., Sonntag R., Lösche R.-P., Moritz U. *Aspekte neu B2. Mittelstufe Deutsch. Lehrbuch*. München : Klett-Langenscheidt, 2015. 216 S.
5. Swerlowa O. *Grammatik im Gespräch. Arbeitsblätter für den Deutschunterricht*. Berlin ; München ; Wien ; Zürich ; New York : Langenscheidt, 2008. 112 S.
6. Billina A., Techmer M., Geiger S. *Deutsch üben. Wortschatz & Grammatik B2*. München : Hueber Verlag, 2020. 184 S.
7. *Tatsachen über Deutschland* / Hrsg. vom Presse- und Informationsamt der Bundesregierung. Frankfurt am Main : Societäts-Verlag, 2000. 528 S.
8. Гінка Б. І. *Скарбничка з германістики : посібник-порадник для студентів-германістів*. Тернопіль : Астон, 2002. 208 с.
9. Кусько К. Я., Максимчук Б. В., Марченко Л. Г., Сулим В. Т., Поточняк О. П. *Німецька мова для філологів: бакалаврів, магістрантів, аспірантів : підручник*. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка. 536 с.
10. Смолій М. С. *Великий українсько-німецький словник : у 2 т.* Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2018. 1088 с.
11. Buscha A., Szita S. *B-Grammatik. Übungsgrammatik Deutsch als Fremdsprache. Sprachniveau B1–B2*. Leipzig : Schubert-Verlag.
12. Hall K., Scheiner B. *Übungsgrammatik für die Oberstufe. Deutsch als Fremdsprache*. Ismaning : Hueber Verlag.
13. Dreyer H., Schmitt R. *Lehr- und Übungsbuch der deutschen Grammatik – aktuell*. München : Hueber Verlag.
14. Billina A., Brill L. M., Techmer M. *Deutsch üben. Wortschatz & Grammatik B2*. München : Hueber Verlag.
15. Fandrych C., Tallowitz U. *Klipp und Klar. Übungsgrammatik Mittelstufe Deutsch B2/C1*. Stuttgart : Klett.
16. Dinsel S., Geiger S. *Großes Übungsbuch Grammatik. Deutsch als Fremdsprache*. München : Hueber Verlag.
17. Koithan U., Mayr-Sieber T., Schmitz H., Sonntag R., Lösche R.-P., Moritz U. *Aspekte neu B2. Mittelstufe Deutsch. Arbeitsbuch*. München : Klett-Langenscheidt.
18. Паращук В. Ю., Савицька Л. Ф. *Практичний курс німецької мови*. Вінниця : Нова Книга.

13. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. ЕНМКД «Друга іноземна мова (німецька)». Система електронного навчання ТНПУ імені Володимира Гнатюка. URL: <https://elr.tnpu.edu.ua/>

2. **Goethe-Institut – Deutsch lernen.** Навчальні матеріали, інтерактивні вправи, відео- та аудіоресурси для вивчення німецької мови на різних рівнях. URL: <https://www.goethe.de/de/spr/ueb.html>
3. **Deutsche Welle – Deutsch lernen.** Безкоштовні курси, навчальні відео, подкасти, тексти та інтерактивні вправи для вивчення німецької мови. URL: <https://learn german.dw.com/>
4. **Deutsch für dich.** Онлайн-спільнота Goethe-Institut з інтерактивними вправами для вдосконалення лексичних, граматичних і комунікативних навичок. URL: <https://www.goethe.de/prj/dfd/>
5. **Duden Online.** Електронний тлумачний та орфографічний словник німецької мови. URL: <https://www.duden.de/>
6. **Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache (DWDS).** Електронний словник і корпус сучасної німецької мови для роботи з лексикою, семантикою, граматичними особливостями та прикладами слововживання. URL: <https://www.dwds.de/>
7. **PONS Online-Wörterbuch.** Електронні одно- та двомовні словники, граматичні матеріали й ресурси для вивчення німецької мови. URL: <https://de.pons.com/>
8. **LEO Wörterbuch.** Електронний словниковий ресурс для пошуку значень слів, словосполучень, граматичних форм та прикладів їх уживання. URL: <https://dict.leo.org/>
9. **Lingolia Deutsch.** Теоретичні матеріали та інтерактивні вправи з граматики, лексики, читання й письма німецькою мовою. URL: <https://deutsch.lingolia.com/>
10. **Mein Deutschbuch.** Навчальні матеріали з граматики, лексики, читання та письма, вправи й таблиці для систематизації мовного матеріалу. URL: <https://mein-deutschbuch.de/>
11. **Schubert-Verlag – Online-Aufgaben Deutsch als Fremdsprache.** Інтерактивні вправи з німецької мови як іноземної для різних рівнів володіння мовою. URL: <https://www.schubert-verlag.de/aufgaben/>
12. **Deutsch perfekt.** Автентичні тексти, аудіоматеріали, вправи з лексики та граматики, матеріали про культуру й суспільство німецькомовних країн. URL: <https://www.deutsch-perfekt.com/>
13. **Nachrichtenleicht.** Новини простою німецькою мовою, що можуть використовуватися для розвитку навичок читання, аудіювання та розширення словникового запасу. URL: <https://www.nachrichtenleicht.de/>
14. **Easy German.** Навчальні відео, подкасти та автентичні інтерв'ю з носіями німецької мови для розвитку навичок аудіювання, говоріння та засвоєння живої сучасної німецької мови. URL: <https://www.easygerman.org/>
15. **Deutschlernerblog.** Навчальні матеріали, вправи, тести, тексти й рекомендації для вивчення лексики та граматики німецької мови. URL: <https://deutschlernerblog.de/>

14. Перелік рекомендованих ресурсів з неформальної та/або інформальної освіти, за результатами проходження яких можуть бути визнані результати навчання з освітнього компоненту

Для поглиблення знань з німецької мови, розвитку іншомовної комунікативної компетентності, вдосконалення лексичних, граматичних, фонетичних навичок, а також умінь аудіювання, говоріння, читання та письма здобувачам освіти рекомендується проходження онлайн-курсів, тренінгів та інших освітніх програм, тематика і результати навчання яких відповідають змісту освітнього компонента «Друга іноземна мова (німецька)».

Знання, уміння та компетентності, набуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, можуть бути визнані відповідно до чинного Положення про визнання результатів навчання Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Рекомендовані ресурси:

- **Goethe-Institut – Deutsch für dich** – інтерактивні вправи та навчальні матеріали для вдосконалення лексичних, граматичних і комунікативних навичок німецької мови: <https://www.goethe.de/prj/dfd/de/home.cfm>

- **Goethe-Institut – Німецька онлайн** – навчальні матеріали та онлайн-ресурси для вивчення німецької мови на різних рівнях володіння:
<https://www.goethe.de/>
- **Deutsche Welle – Deutsch lernen** – безкоштовні онлайн-курси, відео-, аудіо- та текстові матеріали для розвитку навичок аудіювання, читання, говоріння та розширення словникового запасу:
<https://learngerman.dw.com/>
- **Deutsche Welle – Nicos Weg** – комплексний мультимедійний курс німецької мови, спрямований на розвиток іншомовної комунікативної компетентності:
<https://learngerman.dw.com/de/nicos-weg/c-36519687>
- **Deutsch-Uni Online (DUO)** – онлайн-курси німецької мови для розвитку загальномовної, академічної та професійно орієнтованої комунікативної компетентності:
<https://www.deutsch-uni.com/>
- **vhs-Lernportal – Deutsch** – безкоштовні онлайн-курси та інтерактивні вправи з німецької мови, спрямовані на формування й удосконалення лексико-граматичних та комунікативних навичок:
<https://www.vhs-lernportal.de/>
- **Mein Deutschbuch** – навчальні матеріали, граматичні пояснення та інтерактивні вправи для самостійного вдосконалення знань з граматики й лексики німецької мови:
<https://mein-deutschbuch.de/>
- **Schubert-Verlag – Online-Aufgaben Deutsch als Fremdsprache** – інтерактивні вправи з німецької мови як іноземної для вдосконалення граматичних і лексичних навичок на різних рівнях володіння мовою:
<https://www.schubert-verlag.de/aufgaben/>
- **Deutsch perfekt** – автентичні навчальні матеріали, тексти, аудіоматеріали та вправи для розширення словникового запасу, розвитку навичок читання й аудіювання та поглиблення знань про німецькомовні країни:
<https://www.deutsch-perfekt.com/>

15. Комунікація та етика взаємодії

Комунікація між викладачем і здобувачами освіти здійснюється під час аудиторних занять, консультацій, а також із використанням корпоративної електронної пошти (slobodian@tnpu.edu.ua), системи дистанційного навчання Moodle та інших цифрових засобів комунікації (Viber 098-77-74-235).

Учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності, взаємної поваги, толерантності, доброзичливості, професійної етики та культури академічного спілкування. Під час практичних занять і виконання індивідуальних та групових завдань здобувачі освіти повинні надавати конструктивний, аргументований і коректний зворотний зв'язок, поважати різні наукові підходи та думки інших учасників освітнього процесу, дотримуючись норм академічної комунікації.

Обов'язковим є дотримання принципів академічної доброчесності, коректне використання наукових джерел, а також етичне застосування цифрових технологій та інструментів штучного інтелекту відповідно до чинних нормативних документів університету.

3. Опис навчальної дисципліни

1	Освітня програма	Англійсько-український переклад	
2	Спеціальність	В11.041 Філологія. Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська	
3	Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки	
4	Ступінь вищої освіти	другий (магістерський)	
5	Статус дисципліни	Обов'язкова	
6	Мова навчання	німецька	
7	Курс	1	
8	Семестр	2	
9	Кількість змістових модулів	2	
10	Форма підсумкового контролю	залік	
11	ІНДЗ	-	
11	Обсяг дисципліни в кредитах ECTS	3 кредити	
12	Загальна кількість годин	90	
13	Аудиторні заняття (год.)	Денна форма – 42	Заочна форма – 20
14	Лекції (год.)	Денна форма –	Заочна форма –
15	Семінарські заняття (год.)	Денна форма – 42	Заочна форма – 20
16	Самостійна робота студента (год.)	Денна форма – 48	Заочна форма – 70

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 47 % до 53 %

для заочної форми навчання – 22 % до 78 %

4. Мета навчальної дисципліни

Метою курсу «Друга іноземна мова (німецька)» є формування у студентів іншомовної комунікативної компетентності, необхідної для ефективного використання німецької мови в усному та писемному спілкуванні в побутовій, навчальній, соціокультурній і професійній сферах.

Курс спрямований на формування та розвиток фонетичних, лексичних і граматичних навичок, удосконалення вмінь аудіювання, читання, говоріння та письма, а також здатності застосовувати набуті мовні знання в різних комунікативних ситуаціях. Особлива увага приділяється розширенню активного й пасивного словникового запасу, засвоєнню граматичних структур німецької мови, розвитку навичок діалогічного та монологічного мовлення, розумінню автентичних усних і письмових текстів, створенню власних висловлювань відповідно до комунікативної ситуації, а також формуванню соціокультурної та міжкультурної компетентностей. Курс передбачає використання автентичних навчальних матеріалів, сучасних цифрових ресурсів та інтерактивних методів навчання, що сприяють практичному оволодінню німецькою мовою та готовності використовувати її в реальних ситуаціях спілкування.

Вивчення навчальної дисципліни «Друга іноземна мова (німецька)» передбачає забезпечення досягнення здобувачами таких **компетентностей**:

ЗК 2. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 4. Уміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми.

ЗК 5. Здатність працювати в команді і автономно.

ЗК 6. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ФК 3. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

ФК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

ФК 8. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

ФК 10. Знання системи мови, правил її функціонування в іншомовній комунікації, що дозволяють оперувати мовними засобами для цілей спілкування.

ФК 11. Здатність застосовувати лінгвокреативне мислення для реалізації комунікативних і перекладацьких стратегій у нестандартних ситуаціях міжкультурної взаємодії

3. Результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни «Друга іноземна мова (німецька)» забезпечує досягнення здобувачами таких результатів навчання:

ПРН 1. Оцінювати власну навчальну та науково- професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН 2. Упевнено володіти державною та іноземними мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземними мовами.

ПРН 3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПРН 4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПРН 5. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.

ПРН 6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПРН 9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПРН 10. Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).

ПРН 12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПРН 13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцем, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПРН 14. Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.

ПРН 15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

4. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни «Друга іноземна мова (німецька)» ґрунтується на загальних мовних і комунікативних компетентностях, сформованих здобувачами освіти під час попереднього навчання, а також на знаннях і вміннях, набутих у процесі опанування першої іноземної мови.

Здобувачі повинні володіти базовими знаннями про систему та структуру мови, основні мовні одиниці й граматичні категорії, мати сформовані навички роботи з іншомовними текстами та розуміти основні принципи іншомовної комунікації. Передумовою успішного опанування дисципліни є здатність сприймати, аналізувати й засвоювати новий лексичний і граматичний матеріал, працювати з навчальною та довідковою літературою, словниками, електронними лінгвістичними ресурсами й сучасними цифровими засобами навчання. Важливими є також готовність до систематичної самостійної роботи, розвитку навичок аудіювання, читання, говоріння та письма німецькою мовою, а також поступового формування іншомовної комунікативної та міжкультурної компетентностей.

5. Програма навчальної дисципліни

5.1. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. GEFÜHLE UND EIGENSCHAFTEN.

ТЕМА 1. Über Gefühle sprechen. Glückssymbole. Ratschläge und Tipps zu Themen Glück und Stress geben. Vermutungen ausdrücken.

ТЕМА 2. Über Horoskope diskutieren. Personen und ihre Charaktere beschreiben. Stress, Ärger und Freude. Umgang mit Kollegen: Gründe und Folgen nennen.

Змістовий модуль 2. ESSEN UND TRINKEN.

ТЕМА 3. Frühstück und andere Mahlzeiten. Nahrungsmittel und typische Gewürze des Heimatlandes. Zubereitung von Gerichten. Berichte im Restaurantführer verstehen.

ТЕМА 4. Eine Einladung zum Essen formulieren. Briefe schreiben: Standardformulierungen.

5.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекції	практичні заняття	самостійна робота		лекції	практичні заняття	самостійна робота
Змістовий модуль 1. GEFÜHLE UND EIGENSCHAFTEN.								
Тема 1. Über Gefühle sprechen.	24	-	12	12	22	-	4	18
Тема 2. Über Horoskope diskutieren.	22	-	10	12	22	-	4	18

Разом за змістовим модулем 1	46	-	22	24	44	-	8	36
Змістовий модуль 2. ESSEN UND TRINKEN.								
Тема 6. Frühstück und andere Mahlzeiten.	22	-	10	12	23	-	6	17
Тема 7. Eine Einladung zum Essen formulieren.	22	-	10	12	23	-	6	17
Разом за змістовим модулем 2	44	-	20	24	46	-	12	34
Всього годин	90	-	42	48	90	-	20	70

5.3. Теми практичних занять

№ п/п	Тема	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 5. Über Gefühle sprechen. Glückssymbole. Ratschläge und Tipps zu Themen Glück und Stress geben. Vermutungen ausdrücken.	12	4
2.	Тема 6. Über Horoskope diskutieren. Personen und ihre Charaktere beschreiben. Stress, Ärger und Freude. Umgang mit Kollegen: Gründe und Folgen nennen.	10	4
3.	Тема 7. Frühstück und andere Mahlzeiten. Nahrungsmittel und typische Gewürze des Heimatlandes. Zubereitung von Gerichten. Berichte im Restaurantführer verstehen.	10	6
4.	Тема 8. Eine Einladung zum Essen formulieren. Briefe schreiben: Standartformulierungen.	10	6
	Загальна кількість годин	42	20

5.4. Самостійна робота

№ п/п	Теми	Денна форма, год.	Заочна форма, год.
1.	Eine Liste von Gefühlswörtern erstellen und sie nach positiven, negativen und neutralen Emotionen ordnen.	2	2
2.	Situationen analysieren und passende Gefühle dazu nennen und begründen.	2	4
3.	Redemittel zur Verstärkung und Abschwächung von Gefühlen sammeln und eigene Beispielsätze bilden.	2	4
4.	Kurze Dialoge zu Alltagssituationen schreiben, in denen unterschiedliche Gefühle zum Ausdruck kommen.	2	2
5.	Mit verschiedenen Adjektiven und Verben beschreiben, wie sich eine Person in einer bestimmten Situation fühlt.	2	2
6.	Ein persönliches „Gefühlstagebuch“ für drei Tage auf Deutsch führen und die eigenen Emotionen kurz beschreiben.	2	4
7.	Ein eigenes Profil eines Sternzeichens erstellen: typische Eigenschaften, Stärken, Schwächen und Verhaltensweisen.	2	4
8.	Horoskop-Aussagen sammeln und untersuchen: Welche Aussagen sind konkret und welche könnten auf viele Menschen zutreffen?	2	4
9.	Ein „Horoskop der Woche“ für ein ausgewähltes Sternzeichen schreiben.	2	2

10.	Aussagen über Charaktereigenschaften in höfliche Zustimmung und höflichen Widerspruch umformulieren.	2	2
11.	Redemittel für Diskussionen und das Äußern der eigenen Meinung zum Thema „Horoskope“ erarbeiten und anwenden.	2	2
12.	Einen kurzen Test „Welches Sternzeichen passt zu dir?“ auf Deutsch erstellen.	2	2
13.	Eine schriftliche Stellungnahme zum Thema „Horoskope: Unterhaltung oder Orientierung im Leben?“ verfassen und die eigene Position mit Beispielen begründen.	–	2
14.	Ein typisches Tagesmenü auf Deutsch zusammenstellen und die Mahlzeiten nach Tageszeit ordnen.	2	2
15.	Eine Einkaufsliste für ein Frühstück oder ein Abendessen erstellen und die benötigten Lebensmittel kategorisieren.	2	2
16.	Ein einfaches deutsches Rezept auswählen, die Zutaten und Zubereitungsschritte auf Deutsch beschreiben.	2	2
17.	Ein Rezept in eine kurze mündliche Anleitung umwandeln und die Zubereitung Schritt für Schritt erklären.	2	2
18.	Redemittel für Gespräche über Geschmack, Vorlieben und Abneigungen sammeln und in eigenen Sätzen verwenden.	2	2
19.	Ein Restaurantmenü auf Deutsch analysieren und ein Menü für eine bestimmte Person zusammenstellen.	2	2
20.	Eine kurze Umfrage zum Thema „Essgewohnheiten“ für 5–10 Personen erstellen, die Ergebnisse auswerten und auf Deutsch zusammenfassen.	–	5
21.	Verschiedene Formen von Einladungen analysieren: persönlich, telefonisch, per Nachricht und per E-Mail.	2	2
22.	Redemittel für Einladungen, Vorschläge, Zusagen, Absagen und Entschuldigungen sammeln und in eigenen Beispielen verwenden.	2	4
23.	Eine informelle Einladung zu einem Frühstück, Mittagessen oder Abendessen als Chat-Nachricht formulieren.	2	2
24.	Auf verschiedene Einladungen angemessen reagieren: zusagen, absagen, einen anderen Termin vorschlagen oder nach weiteren Informationen fragen.	2	2
25.	Ein Menü für ein gemeinsames Essen planen und die Auswahl der Speisen und Getränke begründen.	2	3
26.	Einen Dialog zwischen Gastgeber und Gast vorbereiten: Einladung, Terminvereinbarung, Essenswünsche und mögliche Probleme.	2	2
27.	Eine Einladung zu einem besonderen Essen gestalten und als digitale Karte oder kurze Präsentation präsentieren.	–	2
Загальна кількість годин		48	70

6. Форми та методи навчання

Форми навчання:

- практичні заняття;
- самостійна робота здобувачів освіти;
- індивідуальні консультації;
- виконання індивідуальних, парних і групових навчальних завдань;
- виконання творчих та навчальних проєктів німецькою мовою.

Методи навчання:

- **словесні** (пояснення лексичного та граматичного матеріалу, бесіда, дискусія, коментування, робота з текстом, моделювання комунікативних ситуацій);
- **наочні** (використання презентацій, таблиць, схем, ілюстративних матеріалів, автентичних аудіо- та відеоматеріалів, електронних освітніх ресурсів);
- **практичні** (виконання лексичних і граматичних вправ, вправ на розвиток навичок читання, аудіювання, письма та усного мовлення, складання діалогів і монологічних висловлювань, написання особистих і формальних повідомлень, виконання ситуативних комунікативних завдань);
- **комунікативні** (рольові ігри, діалоги, полілоги, моделювання ситуацій повсякденного та професійного спілкування, обговорення актуальних тем, висловлення й аргументація власної думки німецькою мовою);
- **інтерактивні** (робота в парах і малих групах, дискусії, мозковий штурм, взаємооцінювання, мовні ігри, спільне виконання комунікативних завдань);
- **проектні** (підготовка індивідуальних і групових проєктів, презентацій та повідомлень німецькою мовою, пошук і систематизація інформації з німецькомовних джерел);
- **цифрові** (використання електронних словників, навчальних платформ, інтерактивних вправ, мультимедійних ресурсів та інструментів штучного інтелекту для вдосконалення лексичних, граматичних і комунікативних навичок);
- **дослідницькі** (самостійний пошук та опрацювання інформації німецькою мовою, робота з автентичними джерелами, порівняння мовних і культурних явищ, підготовка тематичних повідомлень і презентацій).

Вивчення навчальної дисципліни «Друга іноземна мова (німецька)» сприяє формуванню та розвитку у здобувачів освіти комплексу м'яких навичок, необхідних для ефективної іншомовної комунікації, навчальної та майбутньої професійної діяльності:

- **комунікативних навичок** – через участь у діалогах, дискусіях, рольових іграх, моделювання ситуацій іншомовного спілкування, підготовку усних повідомлень і презентацій німецькою мовою;
- **критичного мислення** – шляхом аналізу прочитаних і прослуханих текстів, формулювання та аргументації власної позиції, зіставлення різних поглядів та критичного оцінювання інформації з різних джерел;
- **аналітичного мислення** – через аналіз лексичних, граматичних і комунікативних явищ німецької мови, встановлення мовних закономірностей, систематизацію та узагальнення навчального матеріалу;
- **уміння працювати в команді** – під час виконання парних і групових завдань, підготовки спільних проєктів і презентацій, участі в дискусіях та взаємооцінюванні результатів навчальної діяльності;
- **міжкультурної компетентності** – через ознайомлення з культурою, традиціями, суспільним життям і мовленнєвим етикетом німецькомовних країн, розвиток толерантності та здатності ефективно взаємодіяти в міжкультурному середовищі;
- **цифрової компетентності** – завдяки використанню електронних словників, мультимедійних навчальних матеріалів, онлайн-платформ, цифрових освітніх ресурсів та інструментів штучного інтелекту для вивчення німецької мови;
- **самоорганізації та автономності навчання** – шляхом планування самостійної роботи, систематичного опрацювання лексичного й граматичного матеріалу, виконання індивідуальних завдань, самоконтролю та рефлексії власних навчальних результатів;
- **креативності** – через створення власних усних і письмових висловлювань, виконання творчих комунікативних завдань, підготовку презентацій, діалогів, рольових ігор та навчальних проєктів;
- **адаптивності та готовності до навчання впродовж життя** – через формування здатності самостійно вдосконалювати рівень володіння німецькою мовою, використовувати

сучасні освітні технології та застосовувати набуті мовні й комунікативні компетентності в нових навчальних, професійних і життєвих ситуаціях;

- **академічної доброчесності та відповідального використання цифрових технологій** – через дотримання принципів самостійності виконання навчальних завдань, коректне використання інформаційних джерел, електронних ресурсів та інструментів штучного інтелекту.

7. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Друга іноземна мова (німецька)» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне опитування, до якого належить усна комунікація, заснована на взаємодії «питання-відповідь»; діалоги, численні різновиди усних вправлянь; навчальна дискусія; диспут; робота в групах; виконання ситуативних завдань;
- презентації індивідуальних завдань.

8. Форми контролю

У процесі вивчення дисципліни «Друга іноземна мова (німецька)» використовуються наступні форми контролю:

- поточний контроль здійснюється у формі оцінювання результатів навчальної діяльності студентів на практичних заняттях та виконання ними завдань самостійної роботи;
- модульний контроль застосовується після вивчення логічно завершеної частини навчальної дисципліни, оцінка модульного контролю складається з балів, накопичених упродовж вивчення змістового модуля;
- оцінювання індивідуальної роботи;
- підсумковий контроль проводиться у формі екзамену.

9. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Критерії оцінювання на практичних заняттях:

За роботу на практичних заняттях студент може отримати максимум **5 балів** відповідно до таких критеріїв:

6. Підготовленість до заняття **(1 бал)**

7. Активна участь у занятті **(1 бал)**

Студент бере участь у дискусії, виконує вправи, ставить питання, проявляє ініціативність і зацікавленість.

8. Якість виконання практичних завдань **(1 бал)**

Завдання виконано точно, логічно, з дотриманням інструкцій та вимог до формату роботи.

9. Мовна грамотність та стиль викладення **(1 бал)**

Висловлювання студента усно чи письмово є коректними з точки зору лексики, граматики, стилю.

10. Дотримання академічної доброчесності та термінів **(1 бал)**

Завдання виконано самостійно, без плагіату, в межах визначеного часу.

Критерії оцінювання ІНДЗ

Підготувати та презентувати індивідуальне дослідження однієї із запропонованих тем німецькою мовою. Студент має розкрити проблему, представити основні аспекти обраної теми, навести аргументи та приклади, висловити власну позицію й обґрунтувати її.

Студент повинен:

- самостійно обрати одну із запропонованих тем;
- опрацювати інформацію з кількох джерел німецькою мовою;
- визначити основні проблемні питання та аспекти теми;

- навести аргументи, приклади, факти або статистичні дані для підтвердження висловлених положень;
- сформулювати та обґрунтувати власну думку щодо проблеми;
- підготувати презентацію німецькою мовою;
- представити результати роботи усно та відповісти на запитання за темою.

Орієнтовна структура презентації:

1. Einleitung – представлення теми та обґрунтування її актуальності.
2. Hauptteil – розкриття основних аспектів проблеми, аргументи, приклади, переваги та недоліки (де це доречно).
3. Eigene Meinung – власна позиція студента та її аргументація.
4. Fazit – основні висновки.

Теми ІНДЗ:

Über Gefühle sprechen: positive und negative Emotionen.

Horoskope und Sternzeichen: Charaktereigenschaften und Zukunft.

Frühstück und andere Mahlzeiten: Essgewohnheiten und Vorlieben.

Eine Einladung zum Essen: gemeinsam essen und Zeit verbringen.

Критерії оцінювання ІНДЗ

1. Розкриття теми та зміст роботи – 3 бали

3 бали – тема розкрита повністю, матеріал змістовний і відповідає темі;

2 бали – тема загалом розкрита, але окремі аспекти недостатньо опрацьовані;

1 бал – тема розкрита поверхово або фрагментарно;

0 балів – тема не розкрита або зміст не відповідає завданню.

2. Власна думка та аргументація – 3 бали

3 бали – студент чітко висловлює власну позицію, наводить переконливі аргументи та приклади;

2 бали – власна думка сформульована, але аргументація недостатньо розгорнута;

1 бал – власна думка присутня, але практично не аргументована;

0 балів – власна позиція відсутня.

3. Мовне оформлення та презентація німецькою мовою – 2 бали

2 бали – мовлення зрозуміле, лексика й граматичні структури відповідають темі та рівню студентів; помилки не перешкоджають розумінню;

1 бал – наявні помилки у лексиці, граматиці чи вимові, але загальний зміст зрозумілий;

0 балів – значна кількість мовних помилок суттєво ускладнює розуміння.

4. Структурованість та якість презентації – 2 бали

2 бали – матеріал логічно та послідовно структурований, презентація має вступ, основну частину та висновки; візуальні матеріали доречно доповнюють виступ;

1 бал – структура загалом зрозуміла, але є окремі недоліки в логіці або оформленні;

0 балів – матеріал неструктурований, презентація не відповідає змісту виступу.

Критерії оцінювання підсумкового тесту

Завдання 1. Лексико-граматичний блок — 10 балів

Виконання письмових завдань на перевірку засвоєння лексичного та граматичного матеріалу, опрацьованого протягом семестру.

9–10 балів – завдання виконано практично без помилок; матеріал засвоєно на високому рівні.

7–8 балів – допущено окремі незначні помилки, які не впливають на розуміння.

5–6 балів – завдання виконано частково; наявні помилки у використанні лексики та граматичних структур.

3–4 бали – значна частина завдань виконана неправильно або неповністю.

1–2 бали – продемонстровано мінімальний рівень засвоєння матеріалу.

0 балів – завдання не виконано.

Завдання 2. Читання та розуміння тексту — 10 балів

Опрацювання автентичного або адаптованого тексту німецькою мовою відповідно до тематики курсу та виконання завдань на перевірку його розуміння.

Оцінювання:

9–10 балів – текст зрозуміло опрацьовано, усі основні положення визначено, відповіді повні та правильні;

7–8 балів – зміст загалом зрозумілий, допущено окремі помилки;

5–6 балів – зрозуміло основний зміст, але окремі деталі залишилися нерозкритими;

3–4 бали – розуміння тексту часткове, відповіді неповні;

1–2 бали – продемонстровано мінімальне розуміння тексту;

0 балів – завдання не виконано або текст не зрозуміло.

Завдання 3. Усне мовлення — 10 балів

Монологічне або діалогічне висловлювання за однією з тем, опрацьованих протягом семестру.

Оцінювання:

9–10 балів – висловлювання логічне, достатньо розгорнуте; студент вільно використовує тематичну лексику та граматичні структури, аргументує власну думку; помилки не перешкоджають комунікації.

7–8 балів – висловлювання послідовне, але є окремі мовні помилки або труднощі з формулюванням думки.

5–6 балів – студент може висловитися на запропоновану тему, але використовує обмежений словниковий запас; наявні помітні граматичні помилки.

3–4 бали – висловлювання коротке, фрагментарне, студент потребує значної допомоги викладача.

1–2 бали – студент може сформулювати лише окремі прості висловлювання.

0 балів – студент не може виконати усне завдання.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота					Підсумковий контроль (екзамен)	Загальний бал
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		ІНДЗ	30	100
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	10		
15	15	15	15			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
65-74	D		
60-64	E	задовільно	
35-59	F _x	незадовільно	не зараховано
0-34	F		

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: Практичні завдання, контрольні роботи, презентації та ІНДЗ виконуються самостійно з дотриманням принципів академічної доброчесності. У разі використання інформаційних джерел необхідно коректно посилатися на них. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише з навчальною метою під час занять.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбутись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу.

10. Політика використання ШІ в межах навчальної дисципліни

Використання інструментів штучного інтелекту розглядається як допоміжний засіб у процесі вивчення німецької мови та розвитку іншомовної комунікативної компетентності. У межах дисципліни здобувачі освіти опановують принципи етичного, критичного й відповідального використання генеративного ШІ та інших цифрових технологій для вдосконалення мовних навичок, самостійної роботи та опрацювання навчального матеріалу.

Інструменти ШІ можуть використовуватися для:

- пояснення лексичних і граматичних явищ німецької мови;
- добору прикладів уживання лексичних одиниць і граматичних конструкцій;
- створення додаткових вправ для закріплення лексичного та граматичного матеріалу;
- перевірки й удосконалення письмових висловлювань;
- тренування навичок діалогічного та монологічного мовлення;
- моделювання комунікативних ситуацій німецькою мовою;
- роботи з автентичними іншомовними текстами та їх аналізу;
- розширення словникового запасу, створення тематичних словників і глосаріїв;
- підготовки до практичних занять, самостійної роботи та поточного контролю;
- розвитку навичок аудіювання, читання, говоріння та письма.

Водночас застосування ШІ не повинно підміняти самостійну мовленнєву діяльність здобувача освіти. Студенти повинні самостійно виконувати навчальні завдання, формулювати усні й письмові висловлювання німецькою мовою, застосовувати вивчені лексичні та граматичні засоби, а також критично оцінювати результати, отримані за допомогою ШІ. Інформація та мовні конструкції, запропоновані інструментами штучного інтелекту, мають перевірятися щодо правильності, відповідності контексту, нормам німецької мови та конкретній комунікативній ситуації.

Під час виконання практичних, індивідуальних і самостійних завдань здобувачі освіти несуть персональну відповідальність за академічну доброчесність, достовірність і якість поданих робіт. У разі використання інструментів ШІ вони повинні, за вимогою викладача, повідомити про факт їхнього використання, зазначити мету застосування та бути готовими пояснити використану лексику, граматичні конструкції й зміст поданої роботи, а також продемонструвати самостійне володіння відповідним навчальним матеріалом.

Не допускається використання інструментів ШІ під час підсумкових і поточних контрольних заходів, якщо це суперечить умовам їхнього проведення, вимогам викладача або порушує принципи академічної доброчесності.

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. **Мультимедійний проєктор, ноутбук або персональний комп'ютер** – для демонстрації презентацій, навчальних відео- та аудіоматеріалів, виконання інтерактивних завдань і візуалізації навчального контенту.

2. **Платформи для організації освітнього процесу та дистанційного навчання** (Moodle, Google Meet, Zoom) – для розміщення навчальних матеріалів, організації синхронної та асинхронної взаємодії, виконання й перевірки навчальних завдань.
3. **Електронні словники та лінгвістичні довідкові ресурси** (Duden, DWDS, PONS, Langenscheidt, dict.cc, Linguee, Reverso Context) – для роботи з лексикою, перевірки значень і особливостей уживання слів, вимови, граматичних форм та сталих словосполучень німецької мови.
4. **Цифрові освітні платформи та інтерактивні ресурси для вивчення німецької мови** (Deutsche Welle, Goethe-Institut, LearningApps, Quizlet, Wordwall та ін.) – для розвитку лексичних і граматичних навичок, аудіювання, читання, говоріння та письма, а також організації самостійної роботи здобувачів освіти.
5. **Системи машинного перекладу та інструменти штучного інтелекту** (DeepL, Google Translate, ChatGPT, Microsoft Copilot, Google Gemini тощо) – для роботи з лексичним і граматичним матеріалом, аналізу мовних явищ, створення додаткових навчальних вправ, моделювання комунікативних ситуацій, перевірки та вдосконалення письмових висловлювань і розвитку навичок самостійного вивчення німецької мови відповідно до політики університету щодо використання ІІІ.

12. Рекомендована література

Основна

1. Buscha Anne, Szilvia Szvita Begegnungen. Deutsch als Fremdsprache. Integriertes Kurs- und Arbeitsbuch. Sprachniveau B1. Leipzig: Schubert-Verlag, 2012. 137 S.
2. Koithan U., Schmitz H., Sieber T., Sonntag R. Aspekte neu. Mittelstufe Deutsch. Lehrbuch C1. Stuttgart: Ernst Klett Sprachen, 2017. 200 S.
3. Koithan U., Schmitz H., Sieber T., Sonntag R. Aspekte neu. Mittelstufe Deutsch. Arbeitsbuch C1. Stuttgart: Ernst Klett Sprachen, 2017. 184 S.
4. Vitamin. de. Journal für junge Deutschlerner. Deutschland aktuell. Lesetexte für Deutsch als Fremdsprache.
5. Бориско Н., Каспар, Хене Хільтрауд, Бондаренко Е.: навч-метод. комплекс DU 3 : підручник для студ. вищ. навч. закладів. Вінниця: Нова Книга, 2013. 200 с.
6. Деркевич Н.А. Das Äußere und die Charakterzüge des Menschen: навчальний посібник з практики німецької мови. Тернопіль: ТНПУ, 2010. 119 с.
7. Рокицька Н.В., Деркевич Н.А. Übung macht den Meister (Das Verb). Тернопіль: Вид-во ТНПУ. 103 с.

Допоміжна:

1. Borisko N. *Curriculum für den sprachpraktischen Deutschunterricht an pädagogischen Fakultäten und pädagogischen Hochschulen*. K. : Ленвіт, 2004. 256 с.
2. *Campus Deutsch. Präsentieren und diskutieren. Deutsch als Fremdsprache B2–C1*. München : Hueber Verlag, 2018. 87 S.
3. Baier G., Dittrich R. *Prüfungstraining. Goethe-Zertifikat B2*. Berlin : Cornelsen, 2016. 200 S.
4. Koithan U., Mayr-Sieber T., Schmitz H., Sonntag R., Lösche R.-P., Moritz U. *Aspekte neu B2. Mittelstufe Deutsch. Lehrbuch*. München : Klett-Langenscheidt, 2015. 216 S.
5. Swerlowa O. *Grammatik im Gespräch. Arbeitsblätter für den Deutschunterricht*. Berlin ; München ; Wien ; Zürich ; New York : Langenscheidt, 2008. 112 S.
6. Billina A., Techmer M., Geiger S. *Deutsch üben. Wortschatz & Grammatik B2*. München : Hueber Verlag, 2020. 184 S.
7. *Tatsachen über Deutschland* / Hrsg. vom Presse- und Informationsamt der Bundesregierung. Frankfurt am Main : Societäts-Verlag, 2000. 528 S.

8. Гінка Б. І. *Скарбничка з германістики : посібник-порадник для студентів-германістів*. Тернопіль : Астон, 2002. 208 с.
9. Кусько К. Я., Максимчук Б. В., Марченко Л. Г., Сулим В. Т., Поточняк О. П. *Німецька мова для філологів: бакалаврів, магістрантів, аспірантів : підручник*. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка. 536 с.
10. Смолій М. С. *Великий українсько-німецький словник : у 2 т.* Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2018. 1088 с.
19. Buscha A., Szita S. *B-Grammatik. Übungsgrammatik Deutsch als Fremdsprache. Sprachniveau B1–B2*. Leipzig : Schubert-Verlag.
20. Hall K., Scheiner B. *Übungsgrammatik für die Oberstufe. Deutsch als Fremdsprache*. Ismaning : Hueber Verlag.
21. Dreyer H., Schmitt R. *Lehr- und Übungsbuch der deutschen Grammatik – aktuell*. München : Hueber Verlag.
22. Billina A., Brill L. M., Techmer M. *Deutsch üben. Wortschatz & Grammatik B2*. München : Hueber Verlag.
23. Fandrych C., Tallowitz U. *Klipp und Klar. Übungsgrammatik Mittelstufe Deutsch B2/C1*. Stuttgart : Klett.
24. Dinsel S., Geiger S. *Großes Übungsbuch Grammatik. Deutsch als Fremdsprache*. München : Hueber Verlag.
25. Koithan U., Mayr-Sieber T., Schmitz H., Sonntag R., Lösche R.-P., Moritz U. *Aspekte neu B2. Mittelstufe Deutsch. Arbeitsbuch*. München : Klett-Langenscheidt.
26. Паращук В. Ю., Савицька Л. Ф. *Практичний курс німецької мови*. Вінниця : Нова Книга.

13. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. ЕНМКД «Друга іноземна мова (німецька)». Система електронного навчання ТНПУ імені Володимира Гнатюка. URL: <https://elr.tnpu.edu.ua/>
2. **Goethe-Institut – Deutsch lernen**. Навчальні матеріали, інтерактивні вправи, відео- та аудіоресурси для вивчення німецької мови на різних рівнях. URL: <https://www.goethe.de/de/spr/ueb.html>
3. **Deutsche Welle – Deutsch lernen**. Безкоштовні курси, навчальні відео, подкасти, тексти та інтерактивні вправи для вивчення німецької мови. URL: <https://learn german.dw.com/>
4. **Deutsch für dich**. Онлайн-спільнота Goethe-Institut з інтерактивними вправами для вдосконалення лексичних, граматичних і комунікативних навичок. URL: <https://www.goethe.de/prj/dfd/>
5. **Duden Online**. Електронний тлумачний та орфографічний словник німецької мови. URL: <https://www.duden.de/>
6. **Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache (DWDS)**. Електронний словник і корпус сучасної німецької мови для роботи з лексикою, семантикою, граматичними особливостями та прикладами слововживання. URL: <https://www.dwds.de/>
7. **PONS Online-Wörterbuch**. Електронні одно- та двомовні словники, граматичні матеріали й ресурси для вивчення німецької мови. URL: <https://de.pons.com/>
8. **LEO Wörterbuch**. Електронний словниковий ресурс для пошуку значень слів, словосполучень, граматичних форм та прикладів їх уживання. URL: <https://dict.leo.org/>
9. **Lingolia Deutsch**. Теоретичні матеріали та інтерактивні вправи з граматики, лексики, читання й письма німецькою мовою. URL: <https://deutsch.lingolia.com/>
10. **Mein Deutschbuch**. Навчальні матеріали з граматики, лексики, читання та письма, вправи й таблиці для систематизації мовного матеріалу. URL: <https://mein-deutschbuch.de/>
11. **Schubert-Verlag – Online-Aufgaben Deutsch als Fremdsprache**. Інтерактивні вправи з німецької мови як іноземної для різних рівнів володіння мовою. URL: <https://www.schubert-verlag.de/aufgaben/>

12. **Deutsch perfekt.** Автентичні тексти, аудіоматеріали, вправи з лексики та граматики, матеріали про культуру й суспільство німецькомовних країн. URL: <https://www.deutsch-perfekt.com/>
13. **Nachrichtenleicht.** Новини простою німецькою мовою, що можуть використовуватися для розвитку навичок читання, аудіювання та розширення словникового запасу. URL: <https://www.nachrichtenleicht.de/>
14. **Easy German.** Навчальні відео, подкасти та автентичні інтерв'ю з носіями німецької мови для розвитку навичок аудіювання, говоріння та засвоєння живої сучасної німецької мови. URL: <https://www.easygerman.org/>
15. **Deutschlernerblog.** Навчальні матеріали, вправи, тести, тексти й рекомендації для вивчення лексики та граматики німецької мови. URL: <https://deutschlernerblog.de/>